

Dobra praksa varnosti in zdravja za sektor zdravstvenega varstva na spletu

Približno 10 % delavcev v Evropski uniji je zaposlenih v sektorju zdravstvenega varstva, večina v bolnišnicah, kar zdravstveno varstvo uvršča med največje sektorje zaposlovanja v Evropi, saj pokriva širok razpon različnih delovnih mest. Ženske predstavljajo okoli 77 % delovne sile. Po evropskih podatkih je stopnja nezdod pri delu v sektorju zdravstvenega varstva za 34 % višja od povprečja EU. Poleg tega ima ta sektor drugo najvišjo stopnjo pojavnosti z delom povezanih kostno-mišičnih obolenj, takoj za sektorjem gradbeništva (*). Ta informativni letak nudi osnovni uvod k varnosti in zdravju pri delu v sektorju zdravstvenega varstva ter podatek, kako najti informacije o sektorju na spletni strani Agencije.

Glavni dejavniki tveganja in z njimi povezane zdravstvene težave v sektorju zdravstvenega varstva so dobro dokumentirani (**). Mednje sodijo:

- Kostno-mišične obremenitve — slabe telesne drže pri delu, težke obremenitve.
- Biološki agenti — mikroorganizmi, virusi, npr. HIV in hepatitis B, okužena kri.
- Kemijske snovi — vključno z razkužili, plini za anestezijo in antibiotiki. Te snovi so lahko škodljive za kožo ali dihalni sistem; lahko so rakotvorne.
- Radiološke nevarnosti.
- Spreminjajoče se izmensko delo, delovni ritmi in nočno delo.
- Nasilje s strani javnosti.
- Drugi stresni dejavniki — travmatične situacije in dejavniki pri organizaciji dela in odnosov s sodelavci.
- Nezgode pri delu — padci, ureznine, vbodi z iglami, elektrošoki itd.

Razdelek "Teme" v spletnem prispevku vsebuje povezave do vseh teh problemov.

Ocena tveganja in učinkovito upravljanje zdravja in varnosti sta ključ za preprečevanje in zmanjšanje izpostavljenosti delavcev, zaposlenih v zdravstvenem varstvu, nevarnostim na delovnem mestu.

To vključuje: vzpostavitev sistema upravljanja varnosti in zdravja; preventivno politiko in oceno tveganja; usposabljanje; posvetovanje z delavci; preventivne storitve, podprte z ustreznimi sredstvi, in vključitev varnosti in zdravja pri delu v druge procese upravljanja, kot sta nabava in pogodbeno prijavljanje na razpise. Zlasti:

- tveganja se ocenjujejo ob upoštevanju vseh prisotnih nevarnosti in z opredelitvijo, kdo bi lahko bil poškodovan in kako, ter z ustreznim ukrepanjem za preprečevanje tveganj, pri čemer je prvi cilj preprečevanje pri viru;
- pomemben del uspešnega upravljanja so posvetovanja z delavci in aktivno vključevanje predstavnikov delavcev, na primer prek odborov za varnost.

Pojdite na "Seznam tem" v spletnem prispevku in kliknite na razdelek "upravljanje" za povezave do večjega števila informacij.

Vse poklicne skupine v sektorju so lahko izpostavljene nevarnostim — ne samo osebe zdravstvene nege, temveč tudi osebe, ki opravljajo podporne storitve, sindikalni delavci in strokovnjaki, vključno z laboratorijskimi delavci in anesteziisti. Kliknite na "poklici" v razdelku "Teme" za posebne povezave glede poklicev.

Spletni prispevek vsebuje povezave do celotnega razpona informacij. Na voljo so vam kakovostne povezave v državah članicah in zunaj njih. Vključeni so glavni organi varnosti in zdravja pri delu, sindikati, združenja delodajalcev in nevladne organizacije.

http://europe.osha.eu.int/good_practice/healthcare/

(*) Glej Statistične podatke Eurostat v Osrednji temi 3, 16/2000 in 17/2001, Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti, Luksemburg.

(**) Na primer glej "Delovni pogoji v bolnišnicah v Evropski uniji" (Working Conditions in Hospitals in the European Union), Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer, EF/95/27/EN, ISBN 92-827-5776-5.

Poškodbe z iglami: Učinki poškodb oseba zaradi uporabljenih hipodermičnih igel so lahko fizični in čustveni, saj se na osebe lahko prenesejo virusi, ki se prenašajo s krvjo, kot na primer HIV ali hepatitis B ali C. Preventivni ukrepi vključujejo naslednje:

- Odpravo uporabe igel, kjer so na voljo druge varne in učinkovite možnosti.
- Vzpostavitev uporabe naprav z varnostno opremo, ocenitev njihove uporabnosti ter opredelitve, katere so najbolj učinkovite in sprejemljive.
- Spremembo delovnih praks, ki pomenijo nevarnost poškodbe z iglami in jih tako naredite varnejše. Potrebno se je izogibati pokrivanju igel.
- Usposabljanje delavcev za varno uporabo in odstranjevanje igel v ustrezne zabojnike.

Delavci zdravstvenega varstva lahko dobijo **alergijo na lateks** zaradi zaščitnih rokavic, ki jih nosijo. Alergijske reakcije vključujejo kožne izpuščaje, težave z nosom, sinusi in očmi, astmo in celo šok. Preventivni ukrepi vključujejo naslednje:

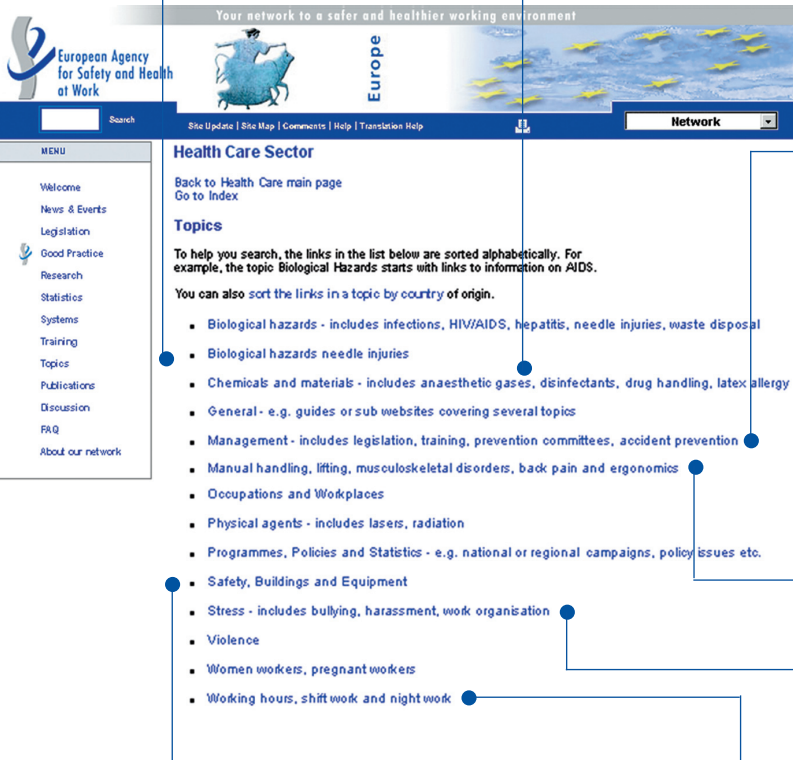
- Uporabo rokavic z nizko stopnjo izločljivih lateksovih proteinov.
- Nošnje rokavic iz lateksa le pri nalogah, pri katerih tvegate infekcijo.
- Kadar koli je mogoče, uporabo rokavic, ki ne vsebujejo prahu.
- Upoštevanje dobre higienske prakse, kot je umivanje rok, in izogibanje uporabi varovalnih krem skupaj z rokavicami iz lateksa.

Delo v bolnišnicah, klinikah itd. urejajo vse **evropske direktive o varnosti in zdravju pri delu**. Države članice izvajajo te direktive prek zakonodaje, dodatnega usmerjanja in kodeksov. "Okvirna" direktiva določa podlago za dobro upravljanje in pokriva vse nevarnosti v sektorju zdravstvenega varstva. Druge direktive podrobneje pokrivajo posebna tveganja.

Težko dvigovanje, **ročno delo in stresne telesne drže pri delu** se navadno pojavljajo pri pomoči bolnikom. Pojavijo pa se lahko tudi pri številnih drugih nalogah, na primer pri rokovanju s perilom, blagom, dobavami itd., pri potiskanju vozičkov, postelj, zabojnikov za smeti itd., in pri čiščenju. Stresne telesne drže pri delu lahko nastanejo tudi v kirurgiji ali pri laboratorijskem delu. Preprečevanje vključuje obravnavo naslednjega:

- Ali so bila delovna mesta ocenjena z vidika ročnega dela in utrujajočih telesnih drž?
- Se lahko uporabijo tehnični pripomočki ali nastavljiva oprema?
- Se lahko delovno mesto preoblikuje za preprečevanje ali zmanjšanje problema?
- Ali je zagotovljeno usposabljanje?
- Ali so vzpostavljene storitve zdravstvenega nadzora in rehabilitacije?

Dokazano je, da v zdravstvenem varstvu prevladujejo **psihosocialni problemi**, kot so nasilje s strani javnosti, ustrahovanje sodelavcev in drugi dejavniki stresa. Dodatni dejavniki stresa lahko vključujejo soočanje z bolečino in umirajočimi osebami, pomanjkanje avtonomnosti in enolično delo pri določenih poklicih, pomanjkanje skupinskega dela, ločeno delo, pomanjkanje podpore in povratnih informacij. Vendar pa sta mogoča preprečevanje in nadzor.

Upoštevanje dejavnikov **ogrevanja, razsvetljave in kakovosti zraka** je v zgradbah zdravstvenega varstva prav tako pomembno kot v katerem koli drugem sektorju.

Delovne izmene in nočno delo lahko povzročijo številne zdravstvene težave in povečujejo stres na delovnem mestu. Preventivni in nadzorni ukrepi vključujejo izboljšanje delovnih načrtov, na primer:

- Ali so izmene organizirane tako, da si sledijo dnevne, večerne, nočne izmene?
- Ali imajo delavci dovolj prostega časa, da nadomestijo pomanjkanje spanja po nočnih delovnih izmenah?
- Ali so med izmeno dovolj dolgi odmori?
- Ali se izmene načrtujejo in delavcem sporočijo dovolj vnaprej?
- Ali je nenačrtovanih sprememb izmen čim manj?

Izboljšanje varnosti in zdravja v sektorju zdravstvenega varstva ne koristi samo delavcem, temveč vsem, ki se zdravijo, obenem pa zmanjšuje stroške.